

Wieringer Eiland Museum
Jan Lont

Klepel, februari 2024

Wieringen, 100 jaar eiland aan de vaste wal

Dit jaar is het honderd jaar geleden dat Wieringen door de Amsteldiepdijk met de vaste wal werd verbonden en ophield als eiland te bestaan. Hierover organiseert het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont in 2024 de thematentoonstelling **Wieringen, 100 jaar eiland aan de vaste wal**. De tentoonstelling zal een beeld geven van het leven op Wieringen van 1854, het jaar waarin de museumboerderij werd gebouwd, tot het jaar dat Wieringen geen eiland meer was. Deze periode vormt in principe al de basisexpositie van Museum Jan Lont en in de thematentoonstelling zullen de aanleg en de totstandkoming van de Amsteldiepdijk centraal staan.

Steenzetters aan het werk

Voor deze expositie zijn verschillende locaties aangewezen op het museumterrein. In de bezoekersruimte en in het uutlid, de voormalige potstal van de boerderij, zullen vitrines worden ingericht met schaalmodellen van emmerbaggermolens, baggerzuigers, zinkstukken, steenknippers en stenen die bij de aanleg van de dijk zijn gebruikt. Naast deze objecten zullen er foto's, tekeningen en schilderijen worden geëxposeerd die het werk aan de Amsteldiepdijk in beeld brengen en in het filmzaaltje zullen films te zien zijn. In de tuin van het museum komt als publiekstrekker een kunstmatig aangelegd talud waarop een model van een deel van de Amsteldiepdijk zal worden nagebouwd. .

Opening van de tentoonstelling

De feestelijke opening van deze tentoonstelling is op zaterdag 23 maart 2024, om 14.00 uur. Stephan Warnik, directeur van het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen en Marjan van Kampen, voorzitter van de Raad van Toezicht ervan, zullen de opening verrichten. Daags daarna, op zondag 24 maart, houdt het museum Open Huis met gratis toegang. Naast de gebruikelijke activiteiten organiseert *Cultuur binnen de dijken* op 13 en 14 april een Erfgoedfestival op het museumterrein en er zullen drie of vier verhalenmiddagen en lezingen worden georganiseerd.

model emmerbaggerzuiger

11 februari verhalenmiddag

Zondag 11 februari was de eerste verhalenmiddag van het nieuwe jaar, min of meer gegroepeerd rondom het thema “de zee en het wad”. Ruim vijftig gasten telde ons museum om te luisteren naar muziek en naar allerlei verhalen die rondom dit thema werden opgedist door diverse mensen met een connectie met Wieringen zoals Gerrit Voos, Simon de Haan, Germen Lont, Johan Ligthart en Anneke Wittink. Bijzonder was de bijdrage die Feronica Baltus leverde: zij maakt deel uit van een team van vrijwillige veterane reddingswerkers met een professionele achtergrond in de sfeer van de politie of de marine, en ze vertelde gloedvol over tal van operaties die goed, maar soms ook verdrietig afliepen. Het team van vrijwilligers heeft weer eens geweldig zijn best gedaan.

Muziek omlijstte telkens de verhalen, waardoor de middag sfeervol en bij tijd en wijle zelfs stemmig was. We hoorden enkele zeemans- en vissersliederen, maar ook werden we meegezogen in melodieuze en melancholieke Ierse muziek (Jack Timber bij voorbeeld, en The rose of Allendale). Johan Ligthart zong (en sloeg de trom), terwijl Tineke Osinga de trekzak bespeelde. Iris Hos wist bewondering te wekken met een zelfgebouwd psalterium en enkele bamboefluiten. Heel bijzonder was de zogenaamde ‘timberjack’ waarmee Iris en Johan samen speelden (zie foto). In de pauze werd er een bittertje en frisdrank geserveerd door verscheidene vrijwilligers van ons museum. Met het collectief zingen van zes coupletten van het oeroude lied “Catootje” (die naar de botermarkt ging) werd een mooie middag afgesloten.

Wat hebben visleer, wol, bijenwas en keileem met elkaar te maken?

Geregeld worden er in het museum workshops voor leden gehouden. in 2022 zijn we begonnen met visleer maken; in 2023 schilderen met wol en kaarsen maken van bijenwas. Nu is de eerste workshop voor het nieuwe jaar alweer geweest, een herhaling van “Schilderen met wol”. Ook weer uitverkocht.

We hanteren steeds een maximum van 8 deelnemers, dan is er ook ruimte voor onderlinge uitwisseling. De onderwerpen zijn niet zomaar uit de lucht gegrepen, maar hebben steeds een relatie met iets uit het museum. Van *visleer* was in 2022 een reizende tentoonstelling en *wol* was (samen met linnen) het meest gebruikt voor kleding. *Bijenwas* voor verlichting past bij de tentoonstelling in de wagenloods: “Op pad door dag en nacht”.

Omdat onze nieuwe tentoonstelling zal gaan over 100 jaar geleden zal er tegen die tijd een workshop plaatsvinden waarbij keileem gebruikt wordt. Toen werd er immers voor de eerste keer een dijk van keileem gebouwd: de Amsteldiepdijk. **De workshop “Keileem” wordt op een zondag gegeven.** De prijs is over het algemeen € 10,--, materiaal inbegrepen. Opgave keesirishos@gmail.com

maken van visleer

kaarsen trekken van bijenwas

De workshops van het wolschilderen in het museum waren zo succesvol dat er nog twee gepland is op 3 en 10 maart van 10.30-14.30 uur. Ze zijn bedoeld voor leden van onze vereniging of voor personen die lid worden (zie website). Ze zijn al volgeboekt!!

links: schilderen met wol (Anita Vriesema; midden: Pop-up tentoonstelling van wolschilderijen in het bezoekerscentrum; rechts: zeemeermin van keileem (Theo Mulder)

Was tot voor kort nog de tentoonstelling “Naïeven van Wieringen” te zien, vanaf zaterdag 27 januari **tot 29 februari is er in het bezoekerscentrum een pop-up expositie van wolschilderijen.** Vroeger werd het door zeelui wel in hun vrije tijd gedaan en noemde men het spekmatten. Er werd gebruikt wat toen voorradig was: zeildoek, uitgeplozen touw en gebruikte wol. Maar de tijden veranderen. Nu is er wol in allerlei kleurnuances gebruikt, de moeite waard om een kijkje te nemen. Voor leden en houders van de museumkaart is de toegang gratis, anderen betalen 6 euro.

De Slag op de Zuiderzee 1573, een ommekeer in de 80-jarige oorlog.

Lezing door Michiel Bartels (gemeentelijk archeoloog Hoorn).

Het was burgeroorlog in Nederland. Nietsontziende krijgsmachten stonden tegenover elkaar. Macht, geloofsvrijheid en handelsbelangen botsten. Spaanse heersers hielden vast aan de strenge katholieke leer en gaven niet toe. De opstandige protestantse geuzen lagen op ramkoers en hakten erop in, een bloedige tijdens de eerste fase van de 80-jarige oorlog was het gevolg.

Tijdens de lezing zal de nadruk liggen op de strijd gezien vanuit beide partijen. Ook zal aandacht worden besteed aan de situatie op het eiland Wieringen.

De Geuzen blokkeerden de zeegaten tussen de Waddeneilanden en Wieringen. Het eiland nam daarmee een belangrijke strategische positie in. De geuzenkapitein Willem Blois van Treslong maakte met zijn vloot jacht op de Spanjaarden.

De Wieringers zaten niet op oorlog, de Spanjaarden of de Geuzen te wachten en hadden alleen maar last van hen. Dat leidde tot diverse confrontaties en schermutselingen op het eiland. Uiteindelijk kozen de Wieringers voor de prins en de Geuzen bouwden in 1573 een aarden fort nabij Den Oever.

Daarnaast zullen de archeologische vondsten uit deze periode worden besproken. De nadruk ligt op detectorvondsten met een religieus karakter, insignes, penningen en (vuur)wapens.

Na de lezing is voor een vriendenprijs de kleurrijke en informatieve publicatie 'De Slag op de Zuiderzee' te koop.

Aanmelden via Museum Jan Lont info@museumjanlont.nl en via <https://www.djlaan.nl/lezing-slag-op-de-zuiderzee>

De kosten bedragen € 6,- per persoon, koffie/thee is dan inbegrepen.

Datum: donderdagavond **28 maart**.

Inloop 19.30 uur, aanvang 20.00 uur, pauze 20.45 uur, afsluiting 22.00 uur.

Jan Luyken, De Slag op de Zuiderzee, (gravure 1677). Het Spaanse admiraalsschip de Inquisitie wordt op het Hoornse Hop verslagen door de Geuzen.

Kerst, stamppotten en midwinterhoorns: een terugblik

Els Mostert heeft een fraaie en originele kerstversiering aangebracht in de kerstboom die zoals erlk jaar in het bezoekerscentrum stond. Hij was heel leuk versierd met oude voorraadblikken. In het midden de vier mannen die op 6 januari onze stamppottenavond met hun midwinterhoorns opluisterden.

Per 1 december is Fred van Putten vertrokken, niet alleen van Wieringen, maar ook als schrijver van ons team. Hij is trouwens ook een aantal jaar secretaris van het Bestuur geweest. Voor de uitleen heeft hij heel wat verslagen gemaakt en een aantal interviews uitgewerkt. We hebben altijd met plezier samengewerkt aan het beheer van de collectie schilderijen. We wensen hem alle goeds in Amsterdam en later in Deventer.

7

Het afgelopen jaar hebben we ons vooral beziggehouden met het controleren van de kunstwerken en het in orde maken van de Beeldbank. Daar is nog steeds veel werk aan. Ondertussen is de collectie behoorlijk uitgebreid met een werk van Piet Lont en zes schilderijen uit een expositie in de Doopsgezinde Vermaning in Hippolytushoef, van wijlen Jac. Feenstra. Het is jammer dat met de uitbreiding van de collectie de ruimte niet meegroeit maar wie weet... Alle werken, dus ook de nieuwe kunnen geleend worden.

Op de beeldbank en/of in de uitleen kan men een keuze maken. De uitleen is open op maandagmorgen, behalve de eerste maandag van de maand, of na telefonische afspraak. contact via 0613381038.

Tineke Montsma

Varia

- Woensdagavond 29 november is de canon van Hollands Kroon gepresenteerd in de Cultuurschuur in Wieringerwerf: “Het verhaal van Hollands Kroon”, een geschiedenis in 28 verhalen. Een aantal exemplaren van dit prachtige boek ligt nu bij ons in het museum. De prijs is €10,-- , geheel ten goede komend aan museum Jan Lont. Op de foto rechts staat een grote stapel gereed voor transport.

- In verband met het 125-jarig bestaan van de Rabobank heeft de bank dit jaar eenmalig een extra bijdrage van € 125.000,- beschikbaar gesteld om te investeren in lokale duurzaamheidsoplossingen en projecten. Het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont, dat een verzoek heeft ingediend, heeft een donatie van € 15.000,- ontvangen, dat aangewend zal worden voor het aanleggen van een gesloten bronsysteem met een bodemwarmtepomp en duurzame zonnestroomopwekking.
- Op 20 november heeft er een algemene ledenvergadering van ons museum plaatsgevonden, waarop de plannen van het Bestuur tot verduurzaming gepresenteerd werden. Tevens werd het plan gepresenteerd voor de uitbreiding van het depot en voor de aanpassing van de entree van het museum. Presentatie van het ontwerp en de landschappelijk inpassing daarvan vond plaats door Ir. Matthijs de Wit, architect bij Bureau Prosman.

8

- Op 18 december kwam 'Texel' bij wie wij op 31 oktober een aangename vrijwilligersdag doorbrachten bij ons op tegenbezoek:

- Sinds 1 januari zijn we als nieuw lid van de Museumvereniging in het bezit van een scanner voor de Museumkaart. Bezoekers hebben, op vertoon van de museumkaart, gratis toegang tot het museum. Jaap en Joeri Mostert hebben alle bekabeling en de aansluiting ervan keurig geregeld.
- Petra Schouwenaar zorgt voor een nieuw registratieformulier, want we moeten wel noteren wie met de kaart komt, wie vrijwilliger is of lid en wie er contant of met de pin betaalt. Wijziging is, dat wij **geen** gratis koffie en thee meer bij de entree aanbieden, ook aan de eigen leden van het museum. Vrijwilligers uiteraard uitgezonderd. Het is niet anders. De entreprijs blijft € 6,-
- We hebben een volledige klederdrachtverzameling gekregen van de kinderen van Jan en Tan Lont plus twee hullenplooiachines. Op 22 januari kwam een aantal vrijwilligsters bij elkaar om alle kledingstukken na te lopen en met naald en draad te herstellen.

- Van de heer Hotting uit Den Oever kregen we twee duivenklokken van ca. 90 jaar oud (zie boven). Van de heer Marco Leegwater kregen we een boek: “Geschiedenis ener melkinrichting 1879/1979” en een messing stierenneusring. **Is er onder onze leden trouwens nog iemand met enige kennis van oude spullen die zou willen assisteren in het depot?**

10

In het najaar heeft Kees Hos een nieuwe aankleding van de welput in de stal van de boerderij vervaardigd, een klassieke houten pomp Met vrijwilliger Piet Duin zien we hem bezig met het installeren ervan.